

Miljøministeriet
Bæredygtigt Miljø og Produktion
mim@mim.dk
cc/jukjj@mim.dk

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Rønde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

19. december 2023

Vedr.: Høring af udkast til Natur- og Miljøpolitisk redegørelse, j.nr. nr. 2023-4796

Miljøministeriet har den 24. november d.å. udsendt nærværende udkast til Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse i høring, og i denne forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende bemærkninger:

Vi står midt i en natur og biodiversitetskrise, og Danmarks Jægerforbundet ønsker at bidrage til løsningen af denne. For som ministeren påpeger i redegørelsen, så er det en alvorlig situation vi står i, vi taber arter hurtigt og naturen mangler plads. Jægerforbundet efterspørger derfor også helt overordnet hastighed i indsatserne, der skal vende tabet af biodiversitet til fremgang. Jægerne er en medspiller i indsatsen for at vende tabet af biodiversitet, og håber derfor at ministeren inddrager os i løsningerne.

I forhold til den netop indgåede aftale omkring etablering af energianlæg, særligt solceller, er vi ikke enige i betragtningen fra regeringen om, at `hensynet til naturen må vige` som det angives i redegørelsen. Krisen taget i betragtning mener vi, at de multifunktionelle løsninger, når det kommer til etablering af energianlæg, bør eftersøges på andre arealtyper. Løsningen af klimakrisen og biodiversitetskrisen må ikke blive hinandens modsætninger.

Vi har ikke råd til at vente med indsatsen, som ministeren selv påpeger, er de økosystemtjenester naturen yder vurderet til at udgøre halvdelen af verdens BNP - et "astronomisk beløb". Netop derfor undrer det os også, at der det seneste år synes at have været relativt stille på naturområdet. Vi efterspørger handlinger på nye initiativer og acceleration når det kommer til igangsættelse af de allerede besluttede indsatser. Samfundet har ikke råd til at vente.

Jægerforbundet er særligt glade for at ministeren har fokus på havnaturen. Det er glædeligt, at vi nu oplever et politisk ønske om at rette op på årtiers svigt af havet. Desværre savner vi også her, at der for alvor tages fat og sættes nye virkemidler i spil da vi fortsat ikke opfylder vores direktivforpligtigelser om at forvalte havet økosystembaseret.

Desværre mangler vi i redegørelsen et fokus på naturen i det åbne land, der slet og ret ikke nævnes. Da miljøministeren også er jagtens minister, mener vi, at der også burde være plads til et fokus på de mere almindelige arter og deres trivsel. Vi vil gerne indgå i en nærmere dialog med ministeren om forvaltningen af det åbne lands levesteder og hvordan jagten og jægerne kan bidrage til forvaltningen af arter tilknyttet hertil. Vi henviser i den sammenhæng til den sagsfremstilling vedrørende levestedsindsatsen, som Jægerforbundet netop har indsendt en indstilling til Vildtforvaltningsrådet.

Spørgsmål vedrørende høringssvaret eller ved behov for uddybende kommentarer, bedes rettet til biolog Sabina Rohde, Afdelingen for Rådgivning og Uddannelse.
Telefon: 88 88 75 43/ 27 80 28 54 . Mail: sro@jaegerne.dk

Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

Claus Lind Christensen
Formand

Direkte tlf. + 45 27 80 28 55
E-mail clc@jaegerne.dk

Miljøministeriet

31. december 2023

E-mail: mim@mim.dk, cc jukjj@mim.dk

Vedr.: NMPR høringssvar

Dansk Akvakultur Producentorganisation takker for muligheden for at indsende bemærkninger til udkast til Natur- og Miljøpolitisk redegørelse.

Redegørelsen er på flere områder dyster læsning, og den understreger behovet for nytænkning og omstilling af vores levevis. Vi støtter derfor de politiske visioner om at lave om på vores forbrug og produktion, reducere mængderne af affald, bruge vores naturressourcer klogere og tænke cirkulært.

EU Kommissionens "jord til bord" strategi¹ peger på, at fødevarsystemerne er en af de væsentligste årsager til klimaændringer og miljøforringelser, og strategien fremhæver behovet for omstilling til mere bæredygtige systemer.

Rådet (landbrug og fiskeri)² konkluderer, at akvakultur skal prioriteres højt for at sikre forsyningen af nærende, sunde og sikre fødevarer, at akvakultur skaber økonomiske muligheder og arbejdspladser, og at sektoren er et godt eksempel på den globale omstilling til bæredygtige fødevarsystemer.

EU Kommissionens strategiske retningslinjer³ fremhæver behovet for vækst i akvakultur og peger på, at adgang til arealer og vand er en central barriere for vækst.

Akvakultur er en vigtig del af den grønne omstilling, og det afspejles i de nye officielle kostråd⁴, som anbefaler, at forbruget af akvatiske produkter øges med 66 pct. Derudover forbedrer opdræt af skaldyr, tang m.v. den økologiske tilstand i vores farvande.

Vi opfordrer på den baggrund til, at redegørelsen suppleres med et afsnit om mere bæredygtige fødevarsystemer og behovet for vækst i akvakultur.

Venlig hilsen

Dansk Akvakultur Producentorganisation

Brian Thomsen

Chefkonsulent

¹ En jord til bord-strategi for et fair, sundt og miljøvenligt fødevarsystem, EU Kommissionen, COM(2020) 381 final

² Rådet for Den Europæiske Union, PECHE 270, 11496/22, 2022

³ EU Kommissionen, COM(2021) 236 final

⁴ Klimavenlig mad og forbrugeradfærd, Klimarådet, 2021

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Dansk Akvakultur Producentorganisation modtager tilskud fra EHFAF

Dansk Akvakultur Producentorganisation repræsenterer det samlede opdrætterhverv for fisk og skaldyr. Vi arbejder for at fremme en bæredygtig udvikling af en miljø- og klimaeffektiv akvakulturproduktion af sunde fødevarer.

Miljøministeriet

Sendt som e-mail til: mim@mim.dk

Kopi til: jukji@mim.dk

DI høringssvar til Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse 2023 (NMPR)

DI takker for muligheden for at afgive høringssvar til den Natur- og Miljøpolitiske redegørelse anno 2023. Vores natur og miljø er presset, et pres der udspringer af, at vi som samfund trækker store veksler, og ofte for store veksler, på naturen. For DI er der ikke tale om et nulsumsspil i spørgsmålet om velstand og natur. Tværtimod - naturen er en forudsætning for vores velstand. Hvis naturen mistrives og kollapse, har det også enorme konsekvenser for vores velstand. Hvis den rigtige balance derimod findes, kan begge sfærer trives og vækste. DI deler ministerens betragtning om, at naturen ikke er en uendelig ressource, og DI er enige i, at fremtiden kræver en mere helhedsorienteret og cirkulær tilgang til samværet mellem mennesker og miljø. Danske virksomheder er indstillet på at være en del af den udvikling.

Om dansk miljøregulering ift. EU

En stor del af miljøreguleringen i Danmark er grundlæggende EU-regulering, såvel direktiver som forordninger og delegerede retsakter. Heraf følger forskellige typer aktive indsatser fra myndigheders side, så som godkendelser, tilsyn, kortlægning m.v. Ministeriet og andre aktører anvender mange ressourcer på at arbejde med EU-regulering og EU-indsatser. Det fremmer fælles regler i EU og på det indre marked, hvor danske løsninger kan afsættes. Ligeledes bidrager EU-arbejdet til at produkter og forurening, som går over grænser, også håndteres indenfor fælles regler i EU. Derfor opfordrer DI til, at ministeriet i fremtidige redegørelser lader indgå et afsnit om det omfattende arbejde med dansk implementering af EU-regulering.

Om afsnittene om forurening

I redegørelsen opstilles der en sammenhæng fra udledning af forurenende stoffer som PFAS og medicinrester fra renseanlæg til behov for beskyttelse af drikkevand mod denne forurening. DI er enig i, at der er behov for at beskytte drikkevandsressourcerne, men er ikke enig i at belastning fra rensset spildevand er en væsentlig faktor i den sammenhæng. Renset spildevand udledes til vandmiljøet og giver ikke et bidrag til drikkevandsforurening.

I afsnittet om PFAS er det anført, at PFAS bl.a. findes i drikkevandet, men selv om PFAS på sigt kan udgøre en trussel mod vores drikkevand, hvis der ikke handles, er der ikke data, der tyder på at PFAS er et aktuelt problem i drikkevand. Kun på ét ud af de 1.744 vandværker er der aktuelle overskridelser af grænseværdien i drikkevandet – det svarer til 0,05 pct. af alle aktive almene vandværker. PFAS er til gengæld fundet i såvel fødevarer som regnvand, jord og havskum. Forurening med PFAS i miljøet kommer med luft, regn og havvand, og derfor er det væsentligt at have blik for, at det er nødvendigt med en international europæisk indsats.

Afsnittet om forurening indeholder ikke passager om luftkvalitet, hverken i byer eller bredere over landet. Det giver anledning til undren. Indtil for få år siden var der udsigt til, at Danmark ikke ville kunne overholde NEC-direktivets ammoniakkrav. Efter nedlukning af minkerhvervet i Danmark er der nu udsigt, at Danmark netop overholder dette krav. Småpartikulær luftforurening og byluft er på tilsvarende vis en diskussion, som påvirker udvikling af vores byer og transportmønstrene her.

Om afsnittet: Naturen på land og i havet

Redegørelsen har som beskrevet til formål *”at give en kort, overordnet beskrivelse af tilstanden i den danske natur og i miljøet, og beskrive det igangværende arbejde og regeringens politiske visioner på området”*.

Globalt vurderer man, at mere end 90 pct. af tabet af biodiversitet skyldes, at vi udvinder og forarbejder naturressourcer – til forbrug og produktion. Det er således påvirkninger, der sker i hele værdikæden, dvs. både globalt og i Danmark.

Erhvervslivet har en væsentlig rolle i at kunne bidrage til mindre aftryk på natur og biodiversitet, bl.a. gennem cirkulære forretningsmodeller men også ved arealforvaltning m.m.

Biodiversitetspartnerskabet, nedsat af Miljøministeren, skal komme med anbefalinger til, hvordan virksomheder kan bidrage til at reducere aftryk på natur og biodiversitet. Det arbejde vil derfor få betydning i Danmark, ligesom det vil have en indflydelse globalt og bør være beskrevet i redegørelsen – i forbindelse med regeringens igangværende arbejde.

Om passagerne om Cirkulær økonomi

DI noterer sig, at i forhold til cirkulær økonomi er der i redegørelsen en fin gennemgang af status ud fra de fastsatte indikatorer samt beskrivelse af de visioner, der er sat med klimaplanen for en grøn affaldssektor. I de seneste år, er der sket meget i forhold til affaldshåndtering, så indfrielse af visioner på det område er i god gænge. Dog er der lang vej igen i forhold til visionen om at knække affaldskurven, og der er ikke igangsat nye indsatser på området. Det finder DI problematisk.

I Danmark er vi blandt de lande i EU, der producerer allermest affald pr. indbygger og med udgivelse af Circularity Gap rapporten for Danmark i august 2023, står det klart, at vi også har et meget højt forbrug af virgine ressourcer set i forhold til gennemsnittet i EU og globalt – og ca. tre gange

højere end det bæredygtige niveau. Det er afgørende, at vi fremadrettet sætter meget større fokus på at bruge ressourcerne smartere – forlænge produkternes levetid samt genbruge og bruge genanvendt materiale.

Om kapitlet om klimatilpasning

DI er enig i, at der med Klimatilpasningsplan I fra oktober 2023 er sat mere fart på den meget påkrævede klimatilpasning, hvilket er vigtigt i lyset af de stadigt hyppigere hændelser med ekstremt vejr. Vi savner dog en nærmere beskrivelse af regeringens initiativer på et meget væsentligt område, som er en mere klar beskrivelse af nytteprincippet. Et afgørende element i at få tempo på klimatilpasning er en præcisering af nytteprincippet, og særligt hvordan dette princip tænkes anvendt i byer m.m. Det er i Klimatilpasningsplan I nævnt, at nytteprincippet forsat skal være det bærende princip i fordelingen af omkostningerne ved klimatilpasning, samt at regeringen vil arbejde på at præcisere nytteprincippet, så det kan anvendes hurtigere og mere gnidningsfrit fremadrettet. Denne del af klimatilpasningsplanen bør fremgå af oversigten på side 18.

DI står naturligvis til rådighed ved spørgsmål eller behov for uddybning af ovenstående bemærkninger.

Med venlig hilsen

Karin Klitgaard
Underdirektør, Miljøpolitik og Cirkulær Økonomi

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Julie Kjær Jørgensen (jukjj@mim.dk)
Fra: Bente Villumsen (BVI@regioner.dk)
Titel: NMPR hørings svar
Sendt: 21-12-2023 14:17

Til Miljøministeriet

Tak for muligheden for at kommentere udkastet til Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse.

Vi har følgende tekniske og faktuelle kommentarer vedrørende teksten i forhold til generationsforureninger:

Det fremgår på side 10 at "Ifølge regionernes seneste plan for generationsforureninger forventes oprensningen af yderligere fire generationsforureninger at blive igangsat i 2024." Vi skal i den forbindelse bemærke, at igangsættelsen af alle de planlagte oprensninger i 2024 og herefter i henhold til planen forudsætter, at der findes finansiering ud over, hvad der blev afsat på Finansloven i 2021. Dette gælder især for fase 2, der var planlagt til at starte i 2024 og køre parallelt med fase 1.

Der er en fejl øverst på side 12, hvor teksten ud for punktet om generationsforureninger ikke handler om disse, men er en kopi af teksten fra punktet nedenfor.

Derudover bør I overveje, hvordan I bruger ordet "generationsforureninger" i manchetten på side 9. Ifølge regionernes definition er en generationsforurening en forurening, der er i offentlig indsats efter jordforureningsloven og som fremadrettet vil koste mindst 50 mio. kr. at håndtere. Det er – heldigvis – langt fra alle jordforureninger, der opfylder denne definition.

Med venlig hilsen
Bente Villumsen
Enhedschef | Videncenter for Miljø og Ressourcer

Danske Regioner | Dampfærgevej 22 | 2100 København Ø
M 2399 2372 | E bvi@regioner.dk
Officiel post bedes sendt til regioner@regioner.dk

Fra: Julie Kjær Jørgensen <jukjj@mim.dk>
Sendt: 24. november 2023 12:02
Emne: Høring af udkast til Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse (MIM Id nr.: 512945)

Til de anførte på vedlagte høringsliste

Hermed fremsendes høringsudkast af Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse.

Høringsfrist

Kommentarer til høringsudkast af Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse sendes på mail til mim@mim.dk med cc til jukjj@mim.dk. I emnefeltet angives "NMPR hørings svar".

Fristen for indsendelse af hørings svar er **søndag den 31. december 2023**.

Eventuelle spørgsmål i forbindelse med høringen af Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse kan rettes til Julie Kjær Jørgensen på jukjj@mim.dk.

Med venlig hilsen

Julie Kjær Jørgensen

Kommentar til Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse

EU har intet at udsætte på kvælstof.....	1
Vedr. biodiversitetskrise, side 3 til 7.....	1
Problematisk fortolkning af vandrammedirektivet, side 8.....	1
BNBO er ressourcespild og i konflikt med EU-direktiv, side 9 og 10.....	2
Ikke spildevand - men "vand med næringsstoffer", side 11, 13 og 19.....	2
Den kollektive tankegang hæmmer de gode intentioner, side 13-16.....	3
Mere en kuld sort end grøn omstilling, side 16.....	3

I indledningen står at *redegørelsen dækker statslige initiativer, herunder fx dansk implementering af EU-lovgivning.*

Men overfor implementeringen af EU-direktiverne i danske love og bekendtgørelser ser vi, at der er nogle konflikter. Det vil blive påtalt, hvor vi finder det relevant.

EU har intet at udsætte på kvælstof

Side 4 venstre spalte står:

Hovedproblemet i vores fjorde er for meget kvælstof.

EU har intet at udsætte på kvælstof, det er udelukkende en dansk slutning/opfindelse, som ikke hviler på et videnskabeligt grundlag.

Vedr. biodiversitetskrise, side 3 til 7

Katherine Richardson, professor i biologisk oceanografi skriver [den 27/12-2023 i Ræson](#)¹:

Hvis du ser på naturen, lever alle organismer af at bruge jordens ressourcer. Og vi levende organismer, vi lever af at bruge fotosyntetiske produkter. Men vi som et globalt samfund bruger for meget biomasse i dag – vi fjerner faktisk ca. en tredjedel af den mængde fotosyntetiske produkter (dvs. biomasse red.) naturen har dannet årligt i de sidste 10-12.000 år. Det betyder, at vi fjerner ca. en tredjedel af den energi, som naturen ellers vil have til rådighed, og det er en drivkraft for biodiversitetstab.

Måske er det et hint om at vi er gået for vidt med at afbrænde biomasse til energiformål.

Problematisk fortolkning af vandrammedirektivet, side 8

...vandområdeplanerne 2021-2027 (VP3) VP3 indeholder indsatser, der skal sikre, at Danmark efterlever EU's vandrammedirektiv ved at gennemføre indsatser til at forbedre tilstanden i danske vandløb, søer, kystvande og grundvand.

Formuleringen er problematisk/vildledende/falsk, da VP3 ikke efterlever vandrammedirektivets anbefalede fremgangsmåde til at forbedre tilstanden i dansk overfladevand.

1

<https://www.raeson.dk/2023/katherine-richardson-i-interviewserien-vores-forstaaelse-af-hele-oekosystemet-e-r-ikke-naer-saa-staerk-som-vi-troede/>

Direktivet anbefaler - hvor den økologiske tilstand er utilfredsstillende - målinger fra den virkelige verden i koncentrationer, som styrende for indsatser til forbedring af overfladevand.

Men i Danmark er det modelberegninger og totale mængder, der er styrende for de planlagte indsatser til at forbedre tilstanden i danske vandløb, søer, kystvande og grundvand.

Formuleringen af afsnittet burde derfor ændres til følgende:

Miljøministeriet har den 15. juni 2023 offentliggjort vandområdeplanerne 2021-2027 (VP3). VP3 indeholder indsatser, der skal sikre, at Danmark **på vores egen måde lever op til EU's vandrammedirektiv** ved at gennemføre indsatser til at forbedre tilstanden i danske vandløb, søer, kystvande og grundvand.

BNBO er ressourcespild og i konflikt med EU-direktiv, side 9 og 10

Der står at kommunerne tilskyndes/forpligtes til at udpege boringsnære beskyttelsesområder for at beskytte drikkevandet mod skadelige kemikalier.

For det første er der ikke fundet sprøjterester i grundvandet i de seneste 20 år af de midler der er godkendt til brug i planteavl i dag. For det andet tillades i dag ikke brug af kemikalier ved dyrkning af afgrøder, hvis de ikke nedbrydes i den øverste centimeter af dyrkningsfladen og derfor aldrig når ned til grundvandet.

Muligvis giver det en god politisk mavefornemmelse med oprettelse af BNBO, men det indebærer et ressourcespild.

Ressourceforbruget (såkorn, gødning, brændstof mv.) til forberedelse af høsten er den samme, men der høstes 30-35 pct. mindre på disse arealer end hvis brug af godkendte sprøjtemidler var tilladt..

I øvrigt er en miljøvurderingsrapport/VVM-redegørelse undladt inden vedtagelse af BNBO indsatsplanerne. Dette er i konflikt med EU Direktiv 2014/52 af 16. april 2014 og Miljøvurderingsloven..

Ikke spildevand - men "vand med næringsstoffer", side 11, 13 og 19

På side 11 og 12 står en del om miljøfarlige stoffer i vandmiljøet. Hvis vi skal have løst dette problem skal et producentansvar selvfølgelig inddrages, men langt hen ad vejen er det hele spildevandshåndteringen der skal nytænkes, så vi i langt mindre grad bruger overfladevand og havet som skraldespand.

Det handler om at omdefinere spildevand til i stedet at være "vand med næringsstoffer". Meget mere decentral lavteknologiske grønne løsninger uden det vidtfavnende kloaknet.

Det fører for vidt at uddybe nærmere i denne her sammenhæng. Men der henvises til den netop offentliggjorte [afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet](https://www.fairspildevand.dk/wp-content/uploads/Afgoerelse-fra-Miljoe-og-Foedevareklagenaevnet-2023-12-21.pdf)² af 21. december 2023. Afgørelsen forholdt sig til en [klage over Vordingborg Kommunes miljøvurdering af spildevandsplan for 2021-2032](https://www.fairspildevand.dk/wp-content/uploads/Bilag-0-Klage-over-Vordingborg-Kommunes-miljovurdering-af-spildevandsplan-for-2021-2032.pdf)³.

²

<https://www.fairspildevand.dk/wp-content/uploads/Afgoerelse-fra-Miljoe-og-Foedevareklagenaevnet-2023-12-21.pdf>

³

<https://www.fairspildevand.dk/wp-content/uploads/Bilag-0-Klage-over-Vordingborg-Kommunes-vedtagne-spildevandsplan-2021-2032.pdf>

Den kollektive tankegang hæmmer de gode intentioner, side 13-16

Alle de gode intentioner der beskrives i kapitel 3 om cirkulær økonomi har nogle alvorlige mangler og vil aldrig lykkes, hvis der ikke her også sker nogle grundlæggende ændringer.

EU's affaldsdirektiver 2008/98 og 2018/851 er implementeret i dansk lovgivning på en yderst kritisabel måde eller i meget ringe omfang. To vigtige nøglebegreber

- "Forurener betaler princippet" og
- Økonomiske incitament

er stort set fraværende

I dag er mængden af affald fra de enkelte husstande vidt forskellig - fra 1 til 4-6 personer og måden at omgås/udnytte affald - men alle presses ned i den samme kasse.

Ingen steder er der indbygget økonomiske incitament for at fremme en optimal kildesortering eller ressourcebevidsthed.

Som et eksempel kan vi tage ordningerne i forbindelse med flaskepant, hvor vi har en succesrate på 92-95 der bliver returneret, vel at mærke med minimal politisk indblanding.

På samme måde vil andre affaldskategorier bedre leve op til alle de fine intentioner, hvis husstande bliver knyttet tættere til affaldsbehandlingsproducenter samt genbrug- og reparations netværk uden politisk indblanding.

Med andre ord skal vi have meget mere tillid til civilsamfundet og markedet. Det vil på en mere ressourceeffektiv måde løse affaldsproblemet i overensstemmelse med intentionerne bag cirkulær økonomi.

Mere en kuld sort end grøn omstilling, side 16

Alene transportomkostninger udgør i dag 75 pct. af affaldshåndteringen, endda med en stigende tendens, når alle 10 fraktioner er indkørt. Det har intet med grøn omstilling eller CO2 reduktion at gøre. Omstillingen er nærmere kuld sort.

Og det understreges endnu engang, at vi er i konstant konflikt med "Forurener betaler princippet" med den kollektive tankegang, der ligger bag myndighedernes planlægning på affaldsområdet.

Masnedø den 29. december 2023

Fair Spildevand

v/Jørn Rasmussen

Miljøministeriet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Sendt på e-mail til mim@mim.dk og jukjj@mim.dk

Den 18. december 2023

Friluftsrådets bemærkninger til udkast til Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse

Friluftsrådet takker for muligheden for at kommentere på udkast til Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse.

Friluftsrådet mener, at der er behov for en markant styrkelse af den natur- og miljøpolitiske indsats i Danmark for at håndtere biodiversitetskrisen og dele af klimakrisen. Af redegørelsen fremgår det, at behovet for handling er stort, og der angives politiske visioner og initiativer, som skal bidrage til at håndtere udfordringerne. Det er imidlertid slående, at omfanget af konkrete handlinger er begrænset.

Regeringen mangler f.eks. på naturområdet fortsat at fremlægge en skovplan med en målsætning om etablering af 250.000 ha skov, der er endnu ikke taget skridt i retning af etablering af marine naturnationalparker, processen for etablering af naturnationalparker er gået i stå, der mangler endnu konkrete bud på, hvor der eventuelt skal etableres yderligere naturnationalparker og naturnationalparker, og der er ikke taget fremsat forslag til en lov om natur- og biodiversitet. Hertil kommer, at indsatsen for forbedring af vand- havmiljøet er for uambitiøs og går for langsomt. Der er ikke udsigt til at Danmark kan opfylde vandrammedirektivets målsætninger i 2027, og havmiljøet er i meget dårlig tilstand. Udpegningen af beskyttede områder på havet er en begyndelse men er af naturorganisationer og Biodiversitetsrådet kritiseret for at være utilstrækkelig i forhold til at sikre nødvendig beskyttelse.

Friluftsrådet savner generelt en vurdering af effekterne af gennemførte initiativer, der kan holdes op mod den udfordring vi står overfor.

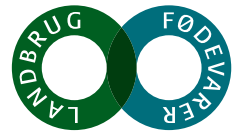
Hertil skal Friluftsrådet bemærke, at vi savner politiske visioner og initiativer relateret til at gøre naturen mere tilgængelig for befolkningen og at styrke befolkningens brug af naturen. Det er gennem friluftsliv, formidling og naturdannelse, at vi kan skabe folkelig forståelse for biodiversitetskrisen og de tiltag, der er nødvendige for at vende tilbagegangen i biodiversiteten til fremgang. En øget brug af naturen har samtidig et vigtigt potentiale i forhold til at bidrage til øget livskvalitet og folkesundhed.

Endelig finder Friluftsrådet det vigtigt, at det i omtalen af marine naturnationalparker fremgår, at initiativet også vil omfatte indsatser i forhold til friluftsliv, som beskrevet i udkast til havstrategiens indsatsprogram.

Med venlig hilsen

Johan Husfeldt,
politisk konsulent

Dato 21. december 2023
Side 1 af 2

Miljøministeriet
Departementet
Bæredygtig Miljø og produktion
Mim@mim.dk
Cc: jukjj@mim.dk

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Høring af udkast til Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse

Landbrug & Fødevarer har fået ovenstående i høring med frist den 21/12 2023 og har følgende bemærkninger:

Forordet

Landbrug & Fødevarer finder, at der er steder i forordet, hvor der er formuleringer som med fordel kan gøres sprogligt mere præcise og faktuelle / neutrale.

Her kan blandt andet peges på følgende formuleringer:

Side 3, andet afsnit foreslås ændret til: *Vi har set rekordstort iltsvind og bunden i fjordene er mange steder dækket af mudder fra årtiers udledning af spildevand og næringsstoffer.*

Side 3, 3. afsnit: Hvem har betragtet vandet som en losseplads og i hvilken sammenhæng?
Formuleringen kan med fordel ændres eller præciseres.

Side 4, 9. afsnit: Formuleringen "For at undgå, at kvælstof fosser ud" bør præciseres i forhold til, hvad der forstås ved "fosser" og hvilke data ligger til grund herfor.

Kapitel 1: Naturen på land og i havet

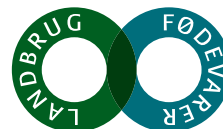
Fra L&F's side er der stor opbakning til marin naturgenopretning.

Det kan i den forbindelse fremhæves, at det internationale ekspertpanel, der netop har gennemgået vandplanernes faglige grundlag, også peger på genopretning som nogle steder nødvendigt for, at vi kan opnå god økologisk tilstand i danske kystvande inden for en overskuelig tidsramme. Det drejer sig blandt andet om udplantning af ålegræs, sandcapping og genetablering af stenrev og muslingebanker. Naturgenopretning vil også have stor betydning i forhold til at gøre vores marine natur mere robust over for klimaforandringer.

Kapitel 3: Cirkulær økonomi

Forordet indeholder yderst lidt om ressourceforbrug og cirkulær økonomi. Dette på trods af at Cirkulær Økonomi udgør 1 ud af 4 kapitler i den Natur- og Miljøpolitiske redegørelse.

Kapitlet om Cirkulær økonomi indeholder en status baseret på 5 indikatorer, hvor der konkluderes, at der er modsatrettede tendenser i udviklingen for disse indikatorer. Det bør i den forbindelse gøres tydeligere for læseren, hvordan dette kan fortolkes i lyset af, at Danmark er ikke blevet bedre til at få mere værdi ud af vores ressourcer (ressourceproduktivitet) eller at mindske affaldsmængden (her målt som husholdningslignende affald) de seneste år. Dette er også tydeligt illustreret af den danske cirkulære gap rapport <https://www.circularity-gap.world/denmark> udgivet i 2023, som viste, at Danmark kun er 4% cirkulær, primært pga. af vores meget store

ressourceforbrug. Status bør give et mere retvisende billede af, hvad status er for den cirkulære økonomi i Danmark.

Der henvises i kapitlet til Danmarks forpligtigelse i forhold til FN's verdensmål 12 ansvarligt forbrug og produktion. Men kapitlet vurderer ikke, hvordan det går med Danmarks forpligtigelser. L&F vil foreslå at dette inddrages i status. Regeringen har netop udgivet Regeringens Fremdriftsrapport for FN's Verdensmål 2022-2023, hvoraf det tydeligt fremgår at Danmark fortsat har udfordringer på Verdensmål 12 om ansvarligt forbrug og produktion

Med venlig hilsen

Karen Post Bache
Naturchef

Vand & Natur

M +45 2299 8483
E KPO@lf.dk